

SVETOVNI DAN VARČEVANJA Z ENERGIJO

Kaj je mogoče še narediti?

Šesti marec je svetovni dan varčevanja z energijo. Slovenci, kot je ugotovila lanska Raziskava o energetske učinkovitosti Slovenije (REUS), z energijo niso najbolj varčni.

Raziskava je odgovorila na najpomembnejša vprašanja o tem, kako Slovenci ravnamo z energijo. Ugotovljeno je bilo, da v Sloveniji prevladujejo energijsko neučinkovite enodružinske in večstanovanjske stavbe; 60 odstotkov enodružinskih in 72 odstotkov večstanovanjskih stavb v Sloveniji nima ustrezne toplotne izolacije. Okna z energijsko varčno zasteklitvijo ima le 16 odstotkov gospodinjstev.

V Sloveniji se ogrevamo predvsem s kurilnim oljem in drvmi, ljudje pa se redko odločijo za menjavo energetskega vira za ogrevanje. Pri centralnem načinu ogrevanja prevladujejo manj učinkoviti kotli. Daljinski sistemi obsegajo tretjino sistemov za ogrevanje. Povečuje se uporaba klimatskih naprav, ki so zelo velik porabnik električne energije, česar se v mnogih gospodinjstvih ne zavedajo, kar pomeni, da pri hlajenju stanovanj nismo učinkoviti. Klimatsko napravo ima že skoraj petina gospodinjstev, o nakupu nove pa jih razmišlja šest odstotkov.

Neučinkovito ravnanje z gospodinjstvenimi aparati

V gospodinjstvih že prevladujejo sijalke nad navadnimi žarnicami (v gospodinjstvih je polovica sijalk, med katerimi prevladuje varčna, tako imenovana kompaktna fluorescenčna sijalka, in 38 odstotkov navadnih žarnic), kar kaže na učinkovitost pri uporabi razsvetljave, kljub temu pa še vedno dobra petina članov gospodinjstev ponavadi ne ugasne luči, ko zapusti prostor. Morda bo drugače na svetovni dan varčevanja z energijo in tudi pozneje.

Približno četrtina gospodinjstev ne ravna učinkovito z gospodinjstvenimi aparati. Majhen je odstotek energijsko učinkovitih štedilnikov, energijsko učinkovitih hladilnikov pa je skoraj dve tretjini. Približno petina gospodinjstev ne ugaša predčasno električne kuhalne plošče, perilo perejo pri največji temperaturi, čeprav za to ni potrebe, in za sušenje perila tudi poleti uporablja sušilni stroj. Ob računalnikih presedimo v povprečju skoraj pet ur na dan, televizor pa je prižgan skoraj štiri ure na dan, vendar 13 odstotkov gospodinjstev ne ugaša računalnika ali TV-aparata, ko ju ne potrebuje.

Avtomobil je najpogostejše prevozno sredstvo, čeprav je energijsko najbolj potraten. Malo manj kot polovica gospodinjstev ima več kot en avtomobil, s katerim prevozijo 14.000 kilometrov na leto. Le 12 odstotkov Slovencev bi kupilo električni avto, pripravljenosti za vgradnjo sistema za uporabo plina v avtomobilu pa skoraj ni. Razlog, da člani gospodinjstev ne uporabljajo javnega prometa v večjem deležu, so najpogostejše slabe povezave in preprosta uporaba avtomobila.

Pomembna je energetska obnova stavb

Pri varčevanju z energijo lahko veliko naredi vsak posameznik. K učinkoviti rabi energije v zadnjih letih pozivajo država, podjetja, društva in posamezniki. Opozarjajo na pomen gradnje stavb, ki porabijo manj energije, kot so nizkoenergetske in pasivne hiše. Čeprav je naložba v gradnjo takšnih hiš večja, se denar, ki ga prihranimo pri porabi energije, sorazmerno hitro povrne.

Pomembna je tudi energetska obnova obstoječega stavbnega fonda s kakovostnimi izolacijskimi materiali. Pa ne samo stavb, ampak tudi oken, vrat in streh. Energijski svetovalci svetujejo, naj ljudje luči ugašajo povsod tam, kjer jih ne potrebujejo. Svetujejo tudi uporabo

varčnih žarnic, ki porabijo štirikrat manj električne energije kot navadne z žarilno nitko in trajajo vsaj desetkrat dlje. Vsa okna in vrata pa naj bodo dobro zatesnjena.

Poraba energije je zelo odvisna tudi od temperature, ki jo vzdržujemo v stavbah. Energetski svetovalci opozarjajo, da že dve stopinji, 22 namesto 20 stopinj Celzija, pomenita 12 odstotkov večjo porabo energije. Tudi zastiranje ogrevalnih teles (radiatorjev) lahko poveča porabo energije do deset odstotkov.

Prihranek denarja in energije

Pri pranju perila v pralnem stroju se kar 90 odstotkov energije porabi za gretje vode, zato je izbira temperature pranja zelo pomembna. Če temperaturo zmanjšamo s 40 na 30 stopinj Celzija, lahko prihranimo tretjino električne energije. Tako že pri štirih pranjih prihranimo dovolj energije za naslednje pranje. Koristen ukrep je tudi pranje perila v času nižje tarife električne energije – to je med 22. in 6. uro ob delovnih dnevih ter ves dan ob koncu tedna. Nezanemarljiva sta tudi starost in učinkovitost pralnega stroja, saj starejši stroji porabijo precej več električne energije kot novejši.

Boljšo energijsko učinkovitost je mogoče doseči na vseh področjih družbenega delovanja – od industrijskih procesov, turizma, prometa, kmetijstva do izobraževanja in v gospodinjstvih. Ključnega pomena je stavbni sektor, saj ima v končni porabi energije 40-odstotni delež in povzroči kar 33 odstotkov emisij toplogrednih plinov. Rezultati raziskave REUS torej kažejo, da ni več vprašanje energetske učinkovitosti da ali ne. Aktualna vprašanja so, kaj je mogoče še narediti, da prihranimo denar in energijo, kdaj je pravi čas, da se odločimo za učinkovito rabo energije, koliko je za to treba vložiti denarja in v kolikšnem času se bo naložba povrnila.

CVETO PAVLIN